

2.1.9

Veiledning for stemmestyre

Valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet

Stemmestyret har ansvar for gjennomføringen av valget i den enkelte stemmekrets/det enkelte valglokale. Valgstyret har ansvar for at det nødvendige utstyret er tilgjengelig for stemmestyret. Valgstyret avklarer ansvarsfordeling med stemmestyret for å sette opp utstyr og rigge til valglokalet. Jf. 2.1.10 Utstyr og innredning av valglokale (MR/BDR).

Stemmestyrets oppgaver ved valgtinget

- 1 **Åpne valgtinget. Orienterer om reglene for stemmegivning og erklære at stemmegivningen kan ta til.**

Ved åpningen orienteres det om hvem som har stemmerett, hvordan framgangsmåten er ved selve valget, hvor mange som skal velges og hvilke rettelsler som kan gjøres på valglisten(e). Denne informasjonen skal også finnes skriftlig i valglokalet. Det blir utarbeidet veiledende informasjonsmateriell til bruk i valglokalet. Dette blir tilgjengelig på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalget.no.

På bordet med stemmesedler bør det også ligge brosjyrer med nærmere presentasjon av kandidatene (både til MR og BDR/KM-valget). Der det er aktuelt bør oversettelse av veiledningen på stemmeseddelen til det aktuelle samiske språk ligge sammen med stemmesedlene.
- 2 **Sørge for at stemmesedler, stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter og annet nødvendig utstyr (skrivesaker o.l.) er tilgjengelig i valglokalet så lenge det er åpent.**
- 3 **Veilede velgerne og sørge for orden og ro i valglokalet slik at det blir hemmelig valg.**
 - Velgerne må vises til rette slik at de går gjennom prosedyrene ved valg i riktig rekkefølge.
 - Stemmestyret skal se til at det ikke finner sted valgagitasjon i valglokalet eller i tilstøtende rom.
 - Stemmestyret skal ikke under noen omstendighet anbefale bestemte kandidater overfor velgerne.

- 4 **Vise velgerne til bordet hvor stemmesedlene er utlagt.**

Stemmestyret sørger for at det alltid er tilstrekkelig med stemmesedler på bordet. Stemmestyret kan veilede velgerne om hvilke endringer som kan gjøres på stemmeseddelen ved valg av menighetsråd, og ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

- 5 **Vise velgerne et avlukke eller en del av valglokalet hvor de**
 - *uset* kan velge liste og gjøre eventuelle endringer på stemmeseddelen ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet,
 - gjøre eventuelle endringer på stemmeseddelen for menighetsrådsvalget,
 - brette stemmesedlene sammen.

Stemmestyret ser til at velgerne kan gjøre dette uforstyrret.

- 6 **Krysse av i manntallet etter at velgeren om nødvendig har legitimert seg, stemple stemmesedlene, og påse at velgeren legger stemmesedlene i urnen.**

Når velgeren har brettet sammen stemmesedlene, tar de den eller dem med til

 - valgfunksjonæren som krysser av i manntallet, og stempler stemmesedlene.
 - valgfunksjonæren kan kreve at ukjente velgere godtgjør at han er den han gir seg ut for å være ved å vise legitimasjon.
 - velgeren legger deretter stemmesedlene i valgurnen i valgfunksjonærens påsyn.

Ustemplede stemmesedler skal ikke legges i valgurnen. Stemmesedler som ikke er stemplet skal forkastes. (Ved opptellingen skal forhåndsstemmer stemples når stemmeseddelkonvoluttene åpnes, før stemmesedlene blandes med de øvrige stemmesedlene).

Hvis valgfunksjonæren ikke finner velgeren i manntallet,

- kan det spørres om vedkommende velger er bosatt i annen stemmekrets i soknet. I så fall legges stemmeseddelen (-lene) i en stemmeseddelkonvolutt og deretter i en omslagskonvolutt hvor opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato legges ved. Omslagskonvoluttene nummereres, og det føres nummerert liste over disse stemmene. Listen inngår som en del av stemmestyrets rapport fra valgtinget.
- Det skal ikke reises tvist om stemmerett på valgtinget. Alle stemmer fra velgere som ikke står i manntallet i vedkommende stemmekrets, behandles på samme måte som forhåndsstemmer. Før opptellingen finner sted, avgjør valgstyret spørsmålet om stemmerett for velgerne som ikke står i manntallet i soknet. Omslagskonvoluttene nummereres, og det føres nummerert liste over disse stemmene. Listen inngår som en del av stemmestyrets rapport fra valgtinget.

7 *Sørge for forsvarlig behandling av stemmesedler dersom valgurnen fylles opp.*

Stemmesedlene tømmes da over i en beholder eller pose som forsegles og ikke åpnes før den er brakt til lokalet hvor opptelling foregår. Beholderne/posene bør påføres et nummer. Nummerne føres inn i stemmestyrets rapport.

8 *Avslutte stemmegivningen og overlevere manntalls-lister, urner og evt. beholdere med stemmesedler til valgstyret.*

Hvis valget går over to dager, sørger valgstyret for sikker oppbevaring fra den ene dagen til den andre, og for at det bringes ut til valglokalene igjen.

9 *Skrive rapport fra valgtinget og overlevere denne til valgstyret.*

Rapporten skal inneholde:

- stemmekretsens navn
- valgdager og valgsted
- tidspunkt for åpning og avslutning av valgtinget – evt. for hver av valgdagene hvis valget går over to dager
- navn på stemmestyrets medlemmer, stemmestyrets leder, og oversikt over hvilke av stemmestyrets medlemmer som har hatt vakt i valglokalet i hvilket tidsrom
- liste over stemmer fra velgere som har stemt i annen stemmekrets innenfor soknet på valgdagen, eller som ikke står oppført i manntallet i stemmekretsen, se pkt. 6.
- eventuelle innsigelser mot at valget holdes, sammen med grunnen til innsigelsen.
- eventuelle skriftlige klager som framsettes i løpet av valgtinget, og som skal oversendes til valgstyret

Kirkevalget og kommunestyre- og fylkestingsvalget

Stemmestyret ved kirkevalget har et ansvar for at det fra kirkevalgets side ikke oppstår uklarhet og forvirring i forhold til kommunestyre- og fylkestingsvalget. Dette er viktig siden kirkevalget vil foregå i lokaler i umiddelbar nærhet til kommunens valglokaler, i tilstøtende rom, i samme bygningsskompleks e.l.

Kommunestyre- og fylkestingsvalget omfatter alle landets stemmeberettigede. Det er nå fastsatt i kirkeloven (§ 4 fjerde ledd) at kirkevalget skal foregå samme dager og i umiddelbar nærhet. Det betyr at kirkevalget inviteres inn på kommunestyre- og fylkestingsvalgets arena, og at kirkevalget må innrette seg slik at det ikke stjeler fokus fra kommunestyre- og fylkestingsvalget.

Det er viktig at kirkevalgets stemmestyre opptrer ryddig og korrekt, og at man ikke tar seg til rette på en måte som forstyrrer gjennomføringen av kommunestyre- og fylkestingsvalget.

- Valgene skal framstå som ulike valg. Det skal ikke oppstå uklarhet eller sammenblanding av de to valgene.
- Tydelig skilting til kirkevalget, men avpasset i forhold til skiltingen til kommunestyre- og fylkestingsvalget. Bør avtales med kommunen på forhånd.
- Sørge for ro og orden i og omkring valglokalet, slik at det ikke oppstår forstyrrelse av kirkevalget og/eller kommunestyre- og fylkestingsvalget.
- Tydelig atskillelse av de to valgene hvis de foregår i tilstøtende lokaler.
- Samme person kan ikke være med både i kommunens stemmestyre og kirkevalgets stemmestyre/valgstyret.
- På forhånd har fellesrådet gjort avtale med kommunen om hvilke valglokaler som kan disponeres av kirkevalget.
- Oppstår det behov for utstyr eller praktisk bistand i løpet av kirkevalget, er det det kirkelige valgstyret og kirkelig fellesråd som må løse dette. Kommunen har ikke plikt til å stille utstyr til disposisjon for kirkevalget, eller til praktisk tilrettelegging (utover å bistå med å finne egnede valglokaler), men kommunen kan avtale en viss tjenesteyting til kirken. Kirkevalget kan ikke kreve kommunal bistand utover det som er avtalt mellom kirkelig fellesråd og kommune på forhånd.